

În campaniile din anii 1981 — 1982, săpăturile au continuat la *villa suburbana*, cu scopul de a scoate la iveală eventuale alte cuptoare de ars ceramică și de a cerceta, prin sondaje, o suprafață cit mai mare, pentru a constata dacă pe lângă clădirea principală a casei mai există și alte clădiri anexe.

În acest scop, în anul 1981 s-au trasat trei secțiuni de diferite dimensiuni. Secțiunea 1, lungă de 20 m și lată de 2 m, s-a trasat paralel cu zidul de nord-vest al clădirii principale, la o distanță de 30 m de aceasta. Secțiunea 2, de aceleași dimensiuni, s-a trasat la capătul de vest al șanțurilor în care, în campaniile anterioare, s-au găsit cele 4 cuptoare de ars ceramică. Secțiunea 3, lungă de 30 m și lată de 2 m, s-a trasat la o distanță de 8 m față de zidul de nord-vest al casei. În această din urmă secțiune, în carourile 1 — 7, s-a dezvelit colțul de sud-vest al unei clădiri, din ale cărei ziduri n-au mai rămas decât temelia de pietriș. Tehnica de construcție a zidurilor la Romula este deja cunoscută: pe o fundație de pietriș lată de 0,45 m și groasă de 0,50 m, se zidea cu cărămizi de dimensiunile $0,45 \times 0,29 \times 0,07$ m.

În carourile 12—14, tot în secțiunea 3, s-a surprins un șanț larg de 4 m la suprafață și 2 m la fund, adâncimea fiind de 2,50 m. În restul secțiunii s-au găsit câteva gropi care conțineau multă ceramică.

În anul 1982, s-a trasat o secțiune (nr. 1), la o distanță de 0,50 m spre nord-vest de secțiunea 3 (1981). Și în campaniile din 1981 și 1982, cel mai numeros material arheologic l-a constituit ceramica. Luind drept criteriu culoarea pastei, se pot distinge două categorii: ceramica roșie și ceramica cenușie. Este prezent, aproape întreg repertoriul formelor ceramice, obișnuit la Romula. Cele mai frecvente forme sînt: oala borcan, cănița, castronul de diferite tipuri, amforele (mai ales cele de tipul 4) farfuriile, afumătorile etc. Au fost descoperite, de asemenea, și zece fragmente de ceramică *terra sigillata* de import, care aparțin atelierelor din Lezoux (fig. 1/3) și Rheinzabern. Mai menționăm, prezența unui fragment de vas cu ornamente stampilate, dar decorul său imită repertoriul obișnuit al sigillatelor din Pannonia (fig. 1/4). Important este și

poansonul destinat executării tiparelor de *terra sigillata* descoperit în secțiunea 3. El reprezintă un cap feminin. Notăm, tot la capitolul ceramică, șapte fragmente dintr-un vas decorat cu șerpi (fig. 1/5; 2/6 — 7). S-au descoperit și câteva fragmente de statuete, din care amintim statueta care reprezintă pe zeița Venus (fig. 1/1; 2/4). De asemenea, mai notăm și fragmentul unui așa numit *vas cu interiorul decorat cu figuri în relief*. Din vas nu s-a păstrat decât meduza în relief, din centrul vasului, executată într-o tehnică superioară. Este acoperită cu o angobă lucioasă de culoare roșie. Menționăm că aceste tipuri de vase sînt rare în Dacia Inferioară. Pînă în prezent nu se cunoșteau în această provincie decît trei exemplare descoperite la Sucidava, Orlea și Stolniceni¹. Dealtfel, vase de acest tip apar numai în provinciile estice ale Imperiului roman².

Trebuie să remarcăm numărul mare de diferite obiecte de os între care distingem acele de cusut și acele de păr (fig. 2/8 — 10). Printre acestea menționăm un fragment care la un capăt are drept decor o figură umană redată stilizat (fig. 1/9). S-au găsit puține obiecte de bronz, din care amintim o fibulă și mai multe aplice. Una dintre aplice are intarsii cu email de culoare albastră (fig. 1/8). Notăm și numărul mare al fragmentelor de sticlă, care sînt însă de dimensiuni mici și nu oferă posibilitatea de a reconstitui vreo formă. În anii 1981 — 1982 s-au găsit și opt monede, toate de bronz. Cea mai veche este o emisiune de la Antoninus Pius, iar cea mai nouă una de la Gordian III.

Demnă de menționat este o gemă descoperită în secțiunea 3, lucrată dintr-o materie neagră care are, în spațiul în care de obicei se află o figură, o inscripție retrogradă, pe trei rânduri, *SEP/PAPIA/NE* (fig. 1/10).

Încă din campaniile anterioare, s-au sesizat și precizat unele niveluri de locuire posterioare epocii romane din sec. II — III³. Astfel,

¹ G. Popilian, *Ceramica romană din Oltenia*, Craiova, 1976, p. 52—53.

² H. Goldman, *Excavations at Gözlu Kule, Tarsus*, I, 1950, p. 185.

³ G. Popilian, *Dacia*, N. S., 20, 1976, p. 229.

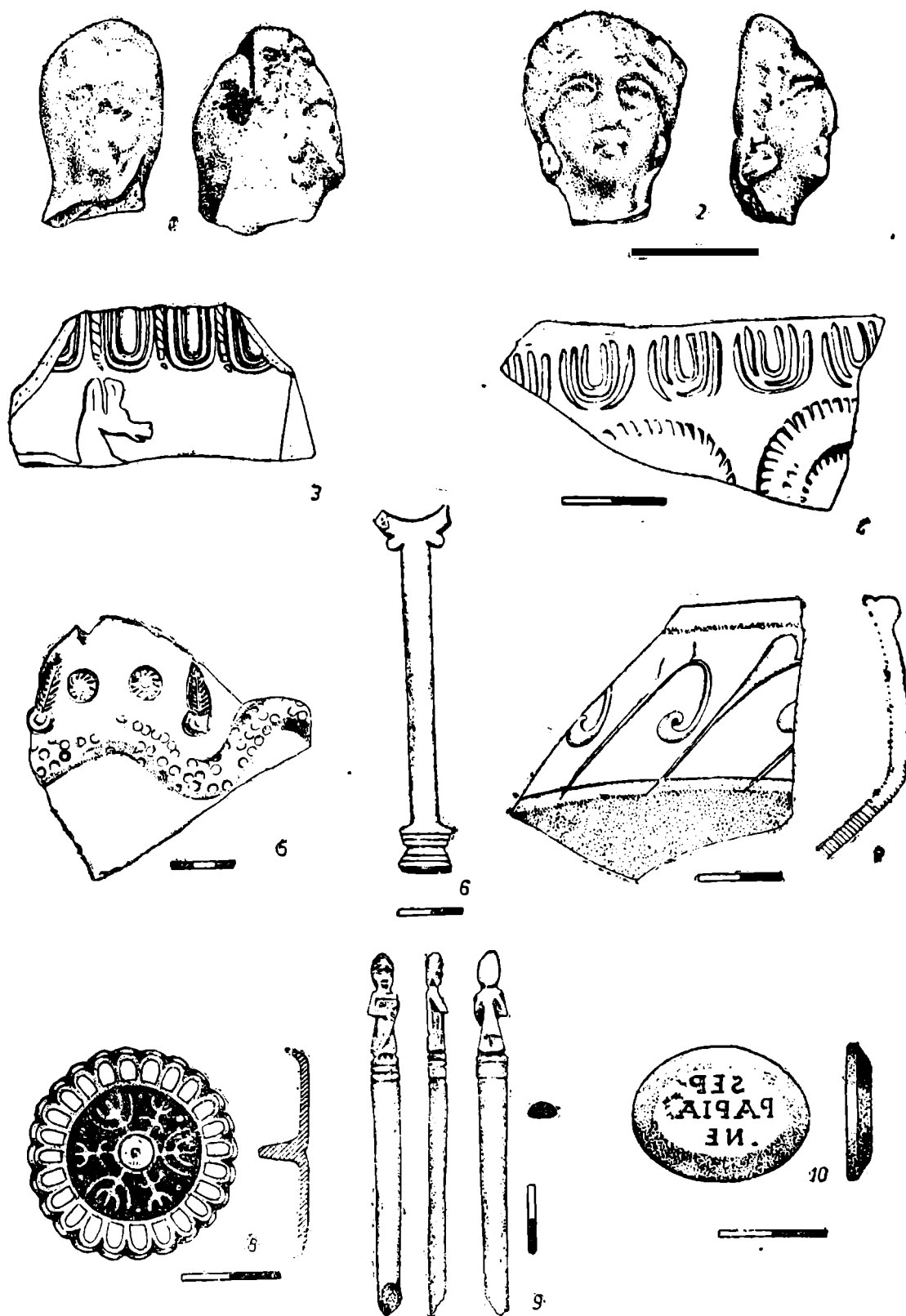

Fig. 1. Fragmente de statuete de lut (1, 2); Fragment dintr-un vas *terra sigillata* (3); Fragment dintr-un vas *terra sigillata* de imitație (4); Fragment dintr-un vas decorat cu șerpi (5); Fragment dintr-un vas decorat în tehnica harbotinel (7); Obiecte de os (8, 9); Obiect de bronz emailat (8); Genuă (10).

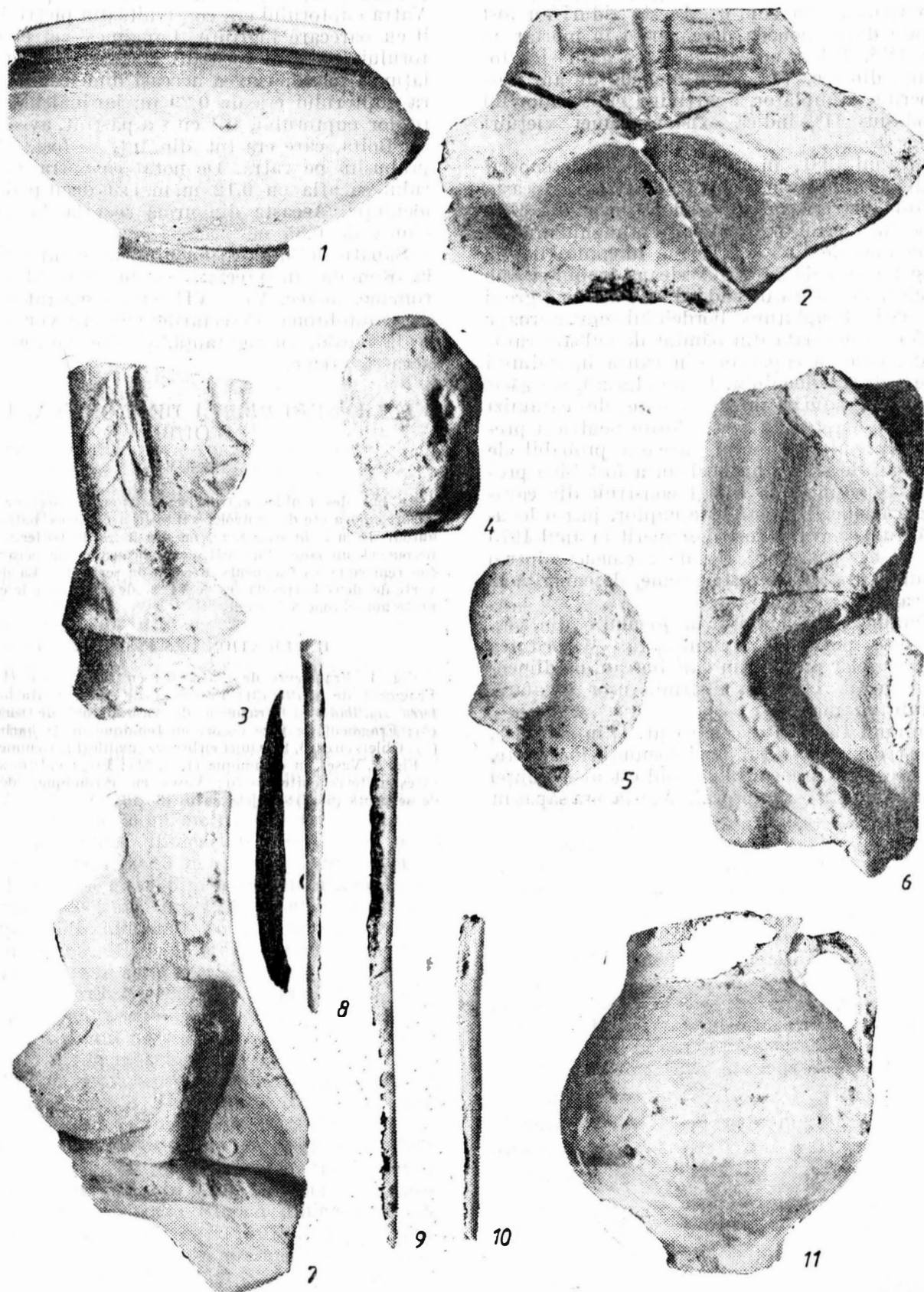

Fig. 2. Vase de ceramică (1, 2, 11); Fragmente de statuete de lut (3 – &); Vase decorate cu șerpi (6 – 7);
Obiecte de os (8 – 10).

în zona cuptoarelor s-au găsit ziduri care suprapuneau un cuptor. Aceste ziduri au fost datate după moneda descoperită în mortar în sec. IV⁴. Tot în aceeași zonă s-a găsit și o locuință din sec. VI⁵, iar o monedă de aur descoperită întimplător, aparținând emisiunilor lui Teodosius II⁶, indică existența unei viețuiri și în sec. V.

În anul 1981, în secțiunea 3, s-a descoperit o altă locuință din sec. VI — VII e.n. Aceasta a fost distrusă de un violent incendiu. Este o locuință semi-îngropată dreptunghiulară cu adâncimea de 1,05 — 1,10 m, lungimea de 4,5 m și lățimea de 2,5 m. Podeaua locuinței este lutuită. Pe latura de sud au apărut două gropi de pari. Umplutura bordeiului era aproape uniformă, formată din pământ de culoare cărămizie, culoare căpătată din cauza incendiului care a distrus locuința. În umplutură, s-a găsit un mare număr de fragmente de cărămizi romane. Acestea au fost folosite pentru a presa acoperișul bordeiului care era probabil de paie sau de stuf. Cuptorul nu a fost bine precizat. S-ar putea să fi fost construit din cărămizi romane. Un astfel de cuptor, într-o locuință din sec. VI, a fost descoperit în anul 1975 tot în acest sector⁷ și, de asemenea, într-o locuință, tot din această vreme, descoperită la Fărcașele.

Ceramica descoperită în locuința din sec. VI este puțină și fragmentară. Majoritatea fragmentelor provin din oale borcan, de dimensiuni medii, cu buza răsfrintă ușor în afară, lucrute cu mina.

În anul 1982, în secțiunea nr. 1, în caroul 8, a fost dezvelit colțul unei locuințe îngropate, din sec. VI. Era colțul de sud-est al locuinței în care se afla și cuptorul. Acesta era săpat în

pământ cruțat și avea forma unei potcoave. Vatra cuptorului era construită din pietriș lutuit cu oarecare îngrijire. Lungimea vetrei cuptorului (pe axul median) măsura 0,53 m, iar lățimea maximă avea aceeași dimensiune. Gura cuptorului era de 0,29 m, iar înălțimea pereților cuptorului, atit cît s-a păstrat, avea 0,40 m. Bolta, care era tot din lut, a fost găsită prăbușită pe vatră. De notat că vatra cuptorului se afla cu 0,12 m, mai sus decît podeaua locuinței. Aceasta din urmă se afla la adâncimea de 0,85 m.

Săpăturile din ultimele două campanii de la Romula au precizat că în sectorul casei romane, în sec. VI — VII e.n., a existat o așezare autohtonă. Cercetările viitoare vor scoate la iveală, cu siguranță, și alte vestigii din această vreme.

VILLA SUBURBANA DE ROMULA, DEP. D'OLT

RÉSUMÉ

Le but des fouilles entreprises à Romula (secteur villa suburbana) a été de contrôler s'il y en a d'autres bâtiments autour de la villa suburbana, ou des fours de potier. On a découvert un coin d'un bâtiment, beaucoup de céramique (on remarque les fragments décorés de serpents). La découverte de deux huttes datées de VI s. de n.è. atteste le continuïté autochtone à Romule.

EXPLICATION DES FIGURES

Fig. 1. Fragments de statuettes en terre cuite (1-2); Fragment de sigillé (3); Fragment de vase, imitation de terra sigillata (4); Fragment de vase décoré de serpents (5); Fragment de vase décoré en technique de la barbotine (7); Objets en os (6, 9); Objet en bronze émaillé (8); Gemme (10).

Fig. 2. Vases en céramique (1, 2, 11); Fragments de statuettes en terre cuite (3-5); Vases en céramique, décorés de serpents (6-7); Objets en os (8-10).

⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem.

⁶ Inedită.

⁷ G. Popilian, *op. cit.*, p. 229.